ഋഭുഗീത അധ്യായം 16
ചിദേവത്വം പ്രകരണ-വർണനം

ഋഭുഃ -
അത്യന്തം ദുർലഭം വക്ഷ്യേ വേദശാസ്ത്രാഗമാദിഷു .
ശൃണ്വന്തു സാവധാനേന അസദേവ ഹി കേവലം .. 16.1..

യത്കിഞ്ചിദ്ദൃശ്യതേ ലോകേ യത്കിഞ്ചിദ്ഭാഷതേ സദാ .
യത്കിഞ്ചിദ്ഭുജ്യതേ ക്വാപി തത്സർവമസദേവ ഹി .. 16.2..

യദ്യത്കിഞ്ചിജ്ജപം വാപി സ്നാനം വാ ജലമേവ വാ .
ആത്മനോഽന്യത്പരം യദ്യദസത്സർവം ന സംശയഃ .. 16.3..

ചിത്തകാര്യം ബുദ്ധികാര്യം മായാകാര്യം തഥൈവ ഹി .
ആത്മനോഽന്യത്പരം കിഞ്ചിത്തത്സർവമസദേവ ഹി .. 16.4..

അഹന്തായാഃ പരം രൂപം ഇദന്ത്വം സത്യമിത്യപി .
ആത്മനോഽന്യത്പരം കിഞ്ചിത്തത്സർവമസദേവ ഹി .. 16.5..

നാനാത്വമേവ രൂപത്വം വ്യവഹാരഃ ക്വചിത്ക്വചിത് .
ആത്മീയ ഏവ സർവത്ര തത്സർവമസദേവ ഹി .. 16.6..

തത്ത്വഭേദം ജഗദ്ഭേദം സർവഭേദമസത്യകം .
ഇച്ഛാഭേദം ജഗദ്ഭേദം തത്സർവമസദേവ ഹി .. 16.7..

ദ്വൈതഭേദം ചിത്രഭേദം ജാഗ്രദ്ഭേദം മനോമയം .
അഹംഭേദമിദംഭേദമസദേവ ഹി കേവലം .. 16.8..

(അഹംഭേദമിദംഭേദം തത്സർവമസദേവ ഹി) .. 16.8..

സ്വപ്നഭേദം സുപ്തിഭേദം തുര്യഭേദമഭേദകം .
കർതൃഭേദം കാര്യഭേദം ഗുണഭേദം രസാത്മകം .
ലിംഗഭേദമിദംഭേദമസദേവ ഹി കേവലം .. 16.9..

ആത്മഭേദമസദ്ഭേദം സദ്ഭേദമസദണ്വപി .
അത്യന്താഭാവസദ്ഭേദമസദേവ ഹി കേവലം .. 16.10..

അസ്തിഭേദം നാസ്തിഭേദമഭേദം ഭേദവിഭ്രമഃ .
ഭ്രാന്തിഭേദം ഭൂതിഭേദമസദേവ ഹി കേവലം .. 16.11..

പുനരന്യത്ര സദ്ഭേദമിദമന്യത്ര വാ ഭയം .
പുണ്യഭേദം പാപഭേദം അസദേവ ഹി കേവലം .. 16.12..

(പുണ്യഭേദം പാപഭേദം അസദ്ഭേദമനണ്വപി) .. 16.12..

സങ്കല്പഭേദം തദ്ഭേദം സദാ സർവത്ര ഭേദകം .
ജ്ഞാനാജ്ഞാനമയം സർവം അസദേവ ഹി കേവലം .. 16.13..

ബ്രഹ്മഭേദം ക്ഷത്രഭേദം ഭൂതഭൗതികഭേദകം .
ഇദംഭേദമഹംഭേദം അസദേവ ഹി കേവലം .. 16.14..

വേദഭേദം ദേവഭേദം ലോകാനാം ഭേദമീദൃശം .
പഞ്ചാക്ഷരമസന്നിത്യമസദേവ ഹി കേവലം .. 16.15..

ജ്ഞാനേന്ദ്രിയമസന്നിത്യം കർമേന്ദ്രിയമസത്സദാ .
അസദേവ ച ശബ്ദാഖ്യം അസത്യം തത്ഫലം തഥാ .. 16.16..

അസത്യം പഞ്ചഭൂതാഖ്യമസത്യം പഞ്ചദേവതാഃ .
അസത്യം പഞ്ചകോശാഖ്യമസദേവ ഹി കേവലം .. 16.17..

അസത്യം ഷഡ്വികാരാദി അസത്യം ഷട്കമൂർമിണാം .
അസത്യമരിഷഡ്വർഗമസത്യം ഷഡൃതുസ്തദാ .. 16.18.. (തഥാ)
അസത്യം ദ്വാദശമാസാഃ അസത്യം വത്സരസ്തഥാ .
അസത്യം ഷഡവസ്ഥാഖ്യം ഷട്കാലമസദേവ ഹി .. 16.19..

അസത്യമേവ ഷട്ശാസ്ത്രം അസദേവ ഹി കേവലം .
അസദേവ സദാ ജ്ഞാനം അസദേവ ഹി കേവലം .. 16.20..

അനുക്തമുക്തം നോക്തം ച അസദേവ ഹി കേവലം .
അസത്പ്രകരണം പ്രോക്തം സർവവേദേഷു ദുർലഭം .. 16.21..

ഭൂയഃ ശൃണു ത്വം യോഗീന്ദ്ര സാക്ഷാന്മോക്ഷം ബ്രവീമ്യഹം .
സന്മാത്രമഹമേവാത്മാ സച്ചിദാനന്ദ കേവലം .. 16.22..

സന്മയാനന്ദഭൂതാത്മാ ചിന്മയാനന്ദസദ്ഘനഃ .
ചിന്മയാനന്ദസന്ദോഹചിദാനന്ദോ ഹി കേവലം .. 16.23..

ചിന്മാത്ര+ജ്യോതിരാനന്ദ+ശ്ചിന്മാത്രജ്യോതിവിഗ്രഹഃ .
ചിന്മാത്രജ്യോതിരീശാനഃ സർവദാനന്ദകേവലം .. 16.24..

ചിന്മാത്രജ്യോതിരഖിലം ചിന്മാത്രജ്യോതിരസ്മ്യഹം .
ചിന്മാത്രം സർവമേവാഹം സർവം ചിന്മാത്രമേവ ഹി .. 16.25..

ചിന്മാത്രമേവ ചിത്തം ച ചിന്മാത്രം മോക്ഷ ഏവ ച .
ചിന്മാത്രമേവ മനനം ചിന്മാത്രം ശ്രവണം തഥാ .. 16.26..

ചിന്മാത്രമഹമേവാസ്മി സർവം ചിന്മാത്രമേവ ഹി .
ചിന്മാത്രം നിർഗുണം ബ്രഹ്മ ചിന്മാത്രം സഗുണം പരം .. 16.27..

ചിന്മാത്രമഹമേവ ത്വം സർവം ചിന്മാത്രമേവ ഹി .
ചിന്മാത്രമേവ ഹൃദയം ചിന്മാത്രം ചിന്മയം സദാ .. 16.28..

ചിദേവ ത്വം ചിദേവാഹം സർവം ചിന്മാത്രമേവ ഹി .
ചിന്മാത്രമേവ ശാന്തത്വം ചിന്മാത്രം ശാന്തിലക്ഷണം .. 16.29..

ചിന്മാത്രമേവ വിജ്ഞാനം ചിന്മാത്രം ബ്രഹ്മ കേവലം .
ചിന്മാത്രമേവ സങ്കല്പം ചിന്മാത്രം ഭുവനത്രയം .. 16.30..

ചിന്മാത്രമേവ സർവത്ര ചിന്മാത്രം വ്യാപകോ ഗുരുഃ .
ചിന്മാത്രമേവ ശുദ്ധത്വം ചിന്മാത്രം ബ്രഹ്മ കേവലം .. 16.31..

ചിന്മാത്രമേവ ചൈതന്യം ചിന്മാത്രം ഭാസ്കരാദികം .
ചിന്മാത്രമേവ സന്മാത്രം ചിന്മാത്രം ജഗദേവ ഹി .. 16.32..

ചിന്മാത്രമേവ സത്കർമ ചിന്മാത്രം നിത്യമംഗലം .
ചിന്മാത്രമേവ ഹി ബ്രഹ്മ ചിന്മാത്രം ഹരിരേവ ഹി .. 16.33..

ചിന്മാത്രമേവ മൌനാത്മാ ചിന്മാത്രം സിദ്ധിരേവ ഹി .
ചിന്മാത്രമേവ ജനിതം ചിന്മാത്രം സുഖമേവ ഹി .. 16.34..

ചിന്മാത്രമേവ ഗഗനം ചിന്മാത്രം പർവതം ജലം .
ചിന്മാത്രമേവ നക്ഷത്രം ചിന്മാത്രം മേഘമേവ ഹി .. 16.35..

ചിദേവ ദേവതാകാരം ചിദേവ ശിവപൂജനം .
ചിന്മാത്രമേവ കാഠിന്യം ചിന്മാത്രം ശീതലം ജലം .. 16.36..

ചിന്മാത്രമേവ മന്തവ്യം ചിന്മാത്രം ദൃശ്യഭാവനം .
ചിന്മാത്രമേവ സകലം ചിന്മാത്രം ഭുവനം പിതാ .. 16.37..

ചിന്മാത്രമേവ ജനനീ ചിന്മാത്രാന്നാസ്തി കിഞ്ചന .
ചിന്മാത്രമേവ നയനം ചിന്മാത്രം ശ്രവണം സുഖം .. 16.38..

ചിന്മാത്രമേവ കരണം ചിന്മാത്രം കാര്യമീശ്വരം .
ചിന്മാത്രം ചിന്മയം സത്യം ചിന്മാത്രം നാസ്തി നാസ്തി ഹി .. 16.39..

ചിന്മാത്രമേവ വേദാന്തം ചിന്മാത്രം ബ്രഹ്മ നിശ്ചയം .
ചിന്മാത്രമേവ സദ്ഭാവി ചിന്മാത്രം ഭാതി നിത്യശഃ .. 16.40..

ചിദേവ ജഗദാകാരം ചിദേവ പരമം പദം .
ചിദേവ ഹി ചിദാകാരം ചിദേവ ഹി ചിദവ്യയഃ .. 16.41..

ചിദേവ ഹി ശിവാകാരം ചിദേവ ഹി ശിവവിഗ്രഹഃ .
ചിദാകാരമിദം സർവം ചിദാകാരം സുഖാസുഖം .. 16.42..

ചിദേവ ഹി ജഡാകാരം ചിദേവ ഹി നിരന്തരം .
ചിദേവകലനാകാരം ജീവാകാരം ചിദേവ ഹി .. 16.43..

ചിദേവ ദേവതാകാരം ചിദേവ ശിവപൂജനം .
ചിദേവ ത്വം ചിദേവാഹം സർവം ചിന്മാത്രമേവ ഹി .. 16.44..

ചിദേവ പരമാകാരം ചിദേവ ഹി നിരാമയം .
ചിന്മാത്രമേവ സതതം ചിന്മാത്രം ഹി പരായണം .. 16.45..

ചിന്മാത്രമേവ വൈരാഗ്യം ചിന്മാത്രം നിർഗുണം സദാ .
ചിന്മാത്രമേവ സഞ്ചാരം ചിന്മാത്രം മന്ത്രതന്ത്രകം .. 16.46..

ചിദാകാരമിദം വിശ്വം ചിദാകാരം ജഗത്ത്രയം .
ചിദാകാരമഹങ്കാരം ചിദാകാരം പരാത്പരം .. 16.47..

ചിദാകാരമിദം ഭേദം ചിദാകാരം തൃണാദികം .
ചിദാകാരം ചിദാകാശം ചിദാകാരമരൂപകം .. 16.48..

ചിദാകാരം മഹാനന്ദം ചിദാകാരം സുഖാത്സുഖം .
ചിദാകാരം സുഖം ഭോജ്യം ചിദാകാരം പരം ഗുരും .. 16.49..

ചിദാകാരമിദം വിശ്വം ചിദാകാരമിദം പുമാൻ .
ചിദാകാരമജം ശാന്തം ചിദാകാരമനാമയം .. 16.50..

ചിദാകാരം പരാതീതം ചിദാകാരം ചിദേവ ഹി .
ചിദാകാരം ചിദാകാശം ചിദാകാശം ശിവായതേ .. 16.51..

ചിദാകാരം സദാ ചിത്തം ചിദാകാരം സദാ൱മൃതം .
ചിദാകാരം ചിദാകാശം തദാ സർവാന്തരാന്തരം .. 16.52..

ചിദാകാരമിദം പൂർണം ചിദാകാരമിദം പ്രിയം .
ചിദാകാരമിദം സർവം ചിദാകാരമഹം സദാ .. 16.53..

ചിദാകാരമിദം സ്ഥാനം ചിദാകാരം ഹൃദംബരം .
ചിദാബോധം ചിദാകാരം ചിദാകാശം തതം സദാ .. 16.54..

ചിദാകാരം സദാ പൂർണം ചിദാകാരം മഹത്ഫലം .
ചിദാകാരം പരം തത്ത്വം ചിദാകാരം പരം ഭവാൻ .. 16.55..

ചിദാകാരം സദാമോദം ചിദാകാരം സദാ മൃതം .
ചിദാകാരം പരം ബ്രഹ്മ ചിദഹം ചിദഹം സദാ .. 16.56..

ചിദഹം ചിദഹം ചിത്തം ചിത്തം സ്വസ്യ ന സംശയഃ .
ചിദേവ ജഗദാകാരം ചിദേവ ശിവശങ്കരഃ .. 16.57..

ചിദേവ ഗഗനാകാരം ചിദേവ ഗണനായകം .
ചിദേവ ഭുവനാകാരം ചിദേവ ഭവഭാവനം .. 16.58..

ചിദേവ ഹൃദയാകാരം ചിദേവ ഹൃദയേശ്വരഃ .
ചിദേവ അമൃതാകാരം ചിദേവ ചലനാസ്പദം .. 16.59..

ചിദേവാഹം ചിദേവാഹം ചിന്മയം ചിന്മയം സദാ .
ചിദേവ സത്യവിശ്വാസം ചിദേവ ബ്രഹ്മഭാവനം .. 16.60..

ചിദേവ പരമം ദേവം ചിദേവ ഹൃദയാലയം .
ചിദേവ സകലാകാരം ചിദേവ ജനമണ്ഡലം .. 16.61..

ചിദേവ സർവമാനന്ദം ചിദേവ പ്രിയഭാഷണം .
ചിദേവ ത്വം ചിദേവാഹം സർവം ചിന്മാത്രമേവ ഹി .. 16.62..

ചിദേവ പരമം ധ്യാനം ചിദേവ പരമർഹണം .
ചിദേവ ത്വം ചിദേവാഹം സർവം ചിന്മയമേവ ഹി .. 16.63..

ചിദേവ ത്വം പ്രകരണം സർവവേദേഷു ദുർലഭം .
സകൃച്ഛ്രവണമാത്രേണ ബ്രഹ്മൈവ ഭവതി ധ്രുവം .. 16.64..

യസ്യാഭി+ധ്യാന-യോഗാ+ജ്ജനി-മൃതി-വിവശാഃ+
ശാശ്വതം വൃത്തിഭിര്യേ
മായാമോഹൈർ/വിഹീനാ ഹൃദു-ദര-ഭയജം
ഛിദ്യതേ ഗ്രന്ഥിജാതം .

വിശ്വം വിശ്വാധിക-രസം ഭവതി ഭവതോ
ദർശനാ-ദാപ്തകാമഃ/
സോ നിത്യോ നിർവികല്പോ ഭവതി ഭുവി സദാ
ബ്രഹ്മഭൂതോഽന്തരാത്മാ .. 16.65..

.. ഇതി ശ്രീശിവരഹസ്യേ ശങ്കരാഖ്യേ ഷഷ്ഠാംശേ ഋഭുനിദാഘസംവാദേ
ചിദേവത്വപ്രകരണവർണനം നാമ ഷോഡശോഽധ്യായഃ ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
23.7.2024